

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSASÁG.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Kollegium.</p> <p>Megjelenik havonként kétszer.</p>	<p>Felölő szerkesztő: FEJES GÁBOR.</p> <p>Szerkesztőtársai: Sebestyén Béla, H. Nagy Jenő.</p> <p>Kiadóhivatali főnök: Hajdu Árpád.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</p> <p>Egész évre 5 korona.</p> <p>Fél évre 2 kor. 50 fill.</p> <p>Ifjúsági egyesületeknek 4 korona.</p> <p>Főiskolai hallgatóknak 3 korona.</p> <p>Egyes szám ára: 40 fillér.</p>
---	---	---

Október 31.

Te csodaszép nap, világot rengető eszmék bíboros hajnalhasadása: hódolat-tal hajtjuk meg előtted a zászlót, a meg-tisztult hit, a megalkuvást nem ismerő lelkiismeret, az előretörés, a tökéletesedés büszke zászlaját!

Te a mi ünnepünk vagy s mi a te alkotásaid. Te tettél minket szabadokká, emberekké. Te adtál vissza minket Iste-nünknek s önmagunknak.

S mi odaadtuk neked a lelkünket, a verejtékünket, a vérünket.

Mindenünket néked köszönjük, óh, hogyné ünnepelnénk tehát! Ünnepelünk is emelt fővel, ujjongó szívvel, büszkén, boldogan. Kikiáltjuk a nagy világba, a fekete reakció sötét seregének: ez a nap adott nekünk életet s ami nekünk élet, az nektek halál, vak uralmatok, hazug, festett világok halála! Ledőlt a nagy kolosszus, nincs többé bálványisten! S a romokon keresztül tört egy lelkes csapat s az örök haladás, a tökéletesedés nagy országútján órállomásokat emelt szerte e világon.

Ezekről izente meg az örökös harcot a sötét tudatlanságnak, a szolgaságnak, a hazug hagyományoknak s ezekről küzdött s küzdi azt meg a hit, a szabadság, a tudás fegyverével.

Egy ilyen órállomás katonái vagyunk mi is. Fegyvereinket mostan edzük a tudomány tiszta tüzeiben. A karunk még gyöngye, csapásaink bizonytalanok, de eljön az idő, mikor erős karral, éles fegyverekkel törjük az utat az örök Ideál, a tökéletesedés felé.

Egy ilyen órállomásról kiáltunk most hozzád, te minden igazért lelkesedő, a jövő sorsát kezében tartó ifjúság: értsd meg a változott időnek új, magasztos munkára hívó szövegét!

Különös világot élünk, új eszmékkel terhés fellegek járnak felettünk. A társadalom mélysége zúg, morog. Hatalmas örvények kavarnak s az ostromló hullámok itt is, ott is eltemetnek egy-egy darabot az ósdi, korhadt hagyományok földjéből. Ha gátját szakítja az ár, mindent elsodor, aminek az alapja inog. A régi érdekek emberei lázasan kapkodnak, hogy hatalmuk roskadozó falait megtámogassák. Hiába minden, mert a haladásnak, a nagy evolúciónak útját állani nem lehet.

Értsd meg hát, protestáns ifjúság, ki vallásodban a lelkiismereti szabadság, az előretörés katonája vagy, hogy neked is talpra kell állanod! Tartsd készen a fegyvereidet, hogy mikor megharsan a jelszó, odaállhass az új világot alkotók csatasorába!

Ez az ünnep az Élet ünnepe. Élet pedig nincs mozgás, súrlódás, harc nélkül, tehát ez az ünnep a harcnak ünnepe, az eszmék harcáé, melyből a haladás, a tökéletesség fakad.

Ezen a napon millió, meg millió ember ünnepel. Ünnepli a múltat s a jelenen keresztül építi a jövőt. Ünnepeljünk hát mi is! Ünneplésünk legyen az alapvető múlt, az alkotó jelen s a ragyogónak reményelt jövő ünnepe.

—X—

Dalok.*

Irta: Dóczy József.

I.

A kanyargó Tisza partján
Ott születtem.
Odavágyik egyre vissza
Az én lelkem.
Pásztorsíptól hangos ott az
Árvalányhaj termő róna.
Édesebb ott a madárdal,
Kékebb az ég. Hívebb a lány,
Szébb a rózsza.

Látlak-e még? Szőke Tisza
Fűzes partja.
Kondúlsz-e még? Fehér falum
Kis harangja.
Vár-e még rám az a kis lány?
Fájó szívvel — ahogy írja.
Térdelek-e még előtted?
Édes anyám kakukfűvel
Benőtt sírja.

Szülőföldem! Rád gondolok
Mindörökké.
De úgy érzem, nem látlak én
Soha többé.
Ha itt ér el a halálom,
Ne hagyjatok idegenbe!
A kanyargó Tisza partján
Temessétek ákáclobos
Temetőbe.

II.

Az alvégen lakodalom
Zeneszóra kis ablakom kinyitom.
Szép menyasszony, koszorúsan,
Olyan fehér, mint a nyíló lilium.
Most megy el a kapum előtt
A nótázó nászmenet.
Én meg mint egy szép halottat
Úgy siratlak, úgy sajnállak tégedet.

Az alvégről temetés jön
Harangszóra kis ablakom kinyitom.
Szegény asszony! Koporsóban!
Elhervadtál, mint a letört lilium.
Most megy el a kapum előtt
A zokogó gyászmenet;
De én már az esküvődön
Mind elsírtam búbanatos könnyemet.

Az igazi.

Irta: Vandor Iván.

Bandi, mikor hat esztendő volt, a mamája és a nénye elhatározták, hogy ő számár. Tényleg, nem volt lángész. Az első elemiben már megbukott. Tizenkét éves korában még a negyediket járta. Ekkor azt proponálta a mamájának, vegye ki az iskolából, tud ő már eleget. A mamája azonban ambíciózus asszony volt. Beültette hát a gimnáziumba, hol érettségnek nyilvánították huszonhárom éves korában. Addig, míg megért, akármit mondott, kívánt vagy tett, annak mindig az ellenkezője volt az okos, a jó, a helyes. Rendesen ezzel torcolta le az a másik kihez éppen szólott:

— Ezt már én jobban tudom. Mikor kikerült az iskolából, katona szeretett volna lenni. Persze nem engedték meg neki, hanem kiküldték az egyik tanyára gazdálkodni. Bandi eleinte tiltakozott.

— Nem szeretek én pusztán lenni. — Azt én jobban tudom, hogy mit szeretsz — mondta az anyja. Ebbe aztán belenyugodott. Gazda lett. Esőt, jeget, szárazságot nem bánt, egyedül az állatok érdekelték. Magához kapatta az összes csikóját, bornyúját és a tenyéréből etette őket sóskenyérrel.

Az oktalan állatok tekintetében volt valami őszinteség és barátság, ami gondolkodóba ejtette. Ember ő rá még így nem nézett.

Ispán, tisztartó, béres lopta. Nem parancsolt senkinek, mert minden cselédje jobban tudott nála mindent. Hogy ilyen gazdálkodás mellett hogy kétszereződött meg, tüneményes rövid idő alatt a vagyona, az rébusz, melyet bajos megfejteni.

Mikor hire szaladt, hogy Bandinak több a pénze, mint az esze — hirtelen feléje hajlott a férjhezmenendő leánykák rokonszenve. Különösen azok a hajadonok méltatták figyelemre, kiknek az eszük több volt, mint a pénzüik.

Egészséges cigány arcú fiú volt, szelíd barna szemmel. A szeméből sok jóságot és bizonyos lappangó csökönyösséget lehetett kiolvasni, egyebet semmit. A feje kerek volt, a haját gondosan elválasztva viselte, a bajuszát szépen kipödörve.

* Szerző legújabb daloskönyvéből.

* Felolv. szerző a M. I. T. okt. 25-iki felolvasó ülésén.

A válla olyan volt, mint egy medvének, a karja rövid, a két keze széles, puha, lusta.

A Kata néne, a család esze, kikeresett neki egy Helénke nevű leányt és a fejébe vette, hogy hozzá adja.

— De nekem nincs kedvem házasodni.

— Azt már én jobban tudom, fiam. Neked szükséged van egy okos asszonyra, egy olyan nőre, amilyen én voltam fiatal koromban.

Bandin végig futott a hideg.

Kató néni egy óra hosszat beszélt neki a házasság különböző gyönyörűségéről, a jövőbeli jó tulajdonságairól és az ő boldogult ura boldogságáról. Bandi a beszéd végén tompa kétségbeeséssel belátta, hogy neki muszáj lesz elvenni Helénkét.

Hát jól van, elmegy lánynézőbe. Heléntől nem volt túlságosan elragadtatva. A leány vértelen volt és kevés húsú. Huszonhét éves elmúlt és el volt szánva, hogy hozzá megy az első emberhez, aki megkéri. Ezenkívül borzasztó okos volt és kétségbeeséssel művelt.

Banditól az első negyed órában azt kérdezte, vajjon Beardsleyt ötven év múlva is nagy művésznek fogják-e tartani?

Csönd.

A fiú megütközve néz a kisasszonyra, ki karcsú kezében sárga, teknőc lorgnettet forgat. Ő nem tudja, ki az a Beardsley ma, honnan tudná ki lesz félszáz esztendő múlva? Aztán Gonguinról beszélt neki Helénke és kijelentette, hogy szerencsétlen, mert nem szívhatja magába naponta színeit.

Csönd.

Bandi ismét nem mer szólani, mert nincs vele tisztában, milyen foglalkozása van a furcsa nevű embernek.

Egy órai társalgás után eljutottak szerencsésen a feminizmushoz.

— Mit gondolsz, mennyivel vinné előbbre a társadalmat a férfi jogainak a nőkre való kiterjesztése!

— Vagy előbbre vinné, vagy hátrább — szólott végre Bandi.

— Előbbre, sokkal előbbre vinné. Vagy maga azt hiszi, hogy maguk férfiak különb

Isten teremtsései, mint mi vagyunk, nők? Talán okosabbak, talán jobbak, becsülete-sebbek? Szó sincs róla. A férfi csak erősebb, ez az egész. De az elefánt még erősebb a férfinál, mi lenne, ha ebből kiindulva, több jogot élvezne az elefánt, mint a férfi.

Bandi igazán nem tudta, hogy akkor mi lenne. Nyugtalan tekintetet vetett a nénjére, ki nem mutatott semmi hajlandóságot az indulásra. Ő már nagyon ment volna. Beardsley, Ganguin és az elefánt, mint óriási kérdőjelek tiptektek a szeme előtt.

— A nő eddig olyan volt mint a galamb, mely szabadon lépeget az udvaron, de felrepülni nem tud, mert gondosan megnyírbálták a szárnyát. Csakhogy ennek már vége. Ezután vigyázunk a szárnyunkra. Hallotta, hogy a finneknek nőképviselek is vannak?

Bandi nem hallotta, de azért bólintott, hogy hallotta.

— Az angol nők még nincsenek ennyire, de közelednek a célhoz. Tüntetnek, bezáratják magukat, csípnek, rugnak, karmolnak. — Én is karmolnék — mondta Helénke lelkesen.

Bandi a Kata nénjére pillantott újra. Mi lesz? Valami isteni sugallat következtében a néni felállott. Meghívással fűszerezett búcsúzás következett. Helénke édesen biztatta Bandit.

— Legközelebb majd folytatják.

Kata néni az úton vallatta az öcscsét.

— Hogy tetszett a leány?

— Nagyon sok esze van — panaszkodott a fiú.

A látogatás után rossz kedvben ment haza Bandi. Szemrehányást tett magának, mert ügyetlen és tudatlan volt. Úgy érezte, mintha a kisasszony nagy tudása megalázta volna. Szégyelte magát a leány előtt és dühös volt rá, a miért lefőzte. Jól van ez neki, miért ment oda. Látogatásának az eredménye abban szűrődött le, hogy az ég őrizzen meg minden jó lelket az okos nőtől.

Az a gondolat, hogy ő esetleg elveheti Helénkét, elborzasztotta. Pedig ez a lehetőség mind a mellett meg volt. Eleget tapasztalta, hogy a mit az édes anyja és a néne akarnak, azt mindig keresztül viszik.

Ezt pedig akarják! Az egyik sír, a másik kitagadja és ő házasodik! Az okos Helénke úgy jelent meg a szeme előtt, mint egy feltartóztatlan szerencsétlenség. A tanyája határán haza küldte a kocsit és gyalog vágott keresztül az úton. Alig lehetett tíz lépésnyire a kertjétől, mikor kétségbeesett sikoltozást hallott. Asszonyhang volt, síró, jajgató panaszkodás. Maga is megijedt, mi történhetett ott?

A kert ajtajában fiatal leány állott elfehéredve a rémülettől.

Egyik karját erősen a szemére szorította, másikkal a kis kaput karolta. Ingválának az úja fel volt gyűrve, a karja világitott.

(Folyt. köv.)

Aszvérusz király levele Eszther királynéhez.

Szép királyném, bár a harc viharja
Tőled messze vitt, én nem feledlek;
S hogy táborunk a szittyá nem nyilazza,
Leültem hozzád írni levelet...

Itt is piros a szittyá lányok ajka,
Épp oly piros, oly édes mint tied,
Itt is terem őrzőgő vad csók rajta
S Aszvérusz mégis csak téged szeret.

Itt a gránát éppen most virágzik,
Mely úgy diszít éjsötét hajad
S a napsugár is oly ragyogva játszik,
Mint mikor ültünk ott a fák alatt.

Ha holdisten ezüst hajója feljő,
Eszembe jut sok csókos, lázas este.
Ha Perzopolisz felé száll a felhő,
Aszvéruszodnak véle száll a lelke...

Mit csinálsz most fehér gyöngyvirágom,
Gondolsz-e rám a pergő rokka mellett,
Én nem szállhatok hozzád bármint vágyom,
Király vagyok! .. Hát harebamenni kellett...

Óh, mért országlok bíbor trónuson,
Mért nem vagyok földhöz ragadt szegény:
Nem udvaronc előtt ölelném angyalom,
S fáradt fejem pihenne hó kezén...

Ha holdisten ezüst hajója feljő,
Eszembe jut sok csókos lázas este,
Ha Perzopolisz felé száll a felhő,
Aszvéruszodnak véle száll a lelke...

Csillag István.

Janus.

Ifj. Sebestyén Béla.

(Vége.)

Lehajtott fejjel, mélyen elgondolkozva haladt hazafele. Még mindig fülébe csengtek a haldokló szavai: bosszúlj meg engem..... én megátkozlak, ha meg nem bosszúlsz...

Megfogadta: megteszi! Igen, de hogyan? Caesar nagy, hatalmas, nem lehet még a közelében se lenni, kivált neki... Hej, csak egyszer előtte állhatna, azután tudná, mit kellene tenni, de így...?

— Hát így is lehet... Felemelte fejét s szelíd vonásait valami gyilkos, kegyetlen indulat torzította el, valami gonosz vágy ült lappangva sötét szemében, haragtól villámlottak a mély tűzű szemek, míg arca hirtelen mosolyogni kezdett.

Most már tudta, mit kell tenni! Meglassította lépteit s mintha semmi sem foglalkoztatná, nézelődött a paloták körül. Egy-egy bebúrkolózott árny suhant el mellette, pedig meleg, mámorító est volt; halk énekszó szálldosott a levegőben, — valahonnan távolról jött a hang s lágyan símúlt, tűnt el a leszálló homályban.

Azután valami halk dübörgést hallott. Az út végén fegyverek csillantak meg a felkelő hold fényénél s mint valami morajló folyam hömpölygött felé egy fekete árnyék. A katonák voltak. Kifáradva jöttek a gyakorlótérrel s amint Janus elé értek, megállottak egyszerre valamenynyien. Megismerték. Amint ott látta őket maga előtt, valami diadalmas érzés szállt a lelkére. A katonák az ő katonái, nem a császáré... Most csak egy pár szó, csak egy intés kellene s meg lenne bosszúva Acilius... De ő nem! Nem ilyen bosszút akar ő, hanem valami mást, ami ne csak megölje, hanem meg is alázza a császárt. Egy darabig még küzdött előbbi gondolatával, most itt az alkalom, most így könnyen végezhet. Ki tudja, mi lesz holnap?... De amikor még egyszer végignézett a katonák felett, biztos lett benne, hogy neki nem lehet rosszabb a holnap, ezek holnap is úgy fogják szeretni, mint

ma, csalódhatik mindenben, de ezeknek a ragaszkodása, szeretete nem fogja megcsalni soha...

Intett s a katonák köszöntve vonultak tovább s Janus nézte őket, míg el nem nyelte alakjukat a homály s míg el nem halt a dübörgés, amelytől megreszketett a föld...

* * *

— Te szeretted őt, úgye, olyan tisztán, mint egy virágot szeret az ember és Caesar meggyalázta őt is, téged is? Látod, Delia, azóta nincs nyugton a lelkem. Ott-hon ülök elgondolkozva egyedül s hirtelen elém tűnik szegény Acilius árnya s úgy néz reám, olyan szomorúan, mintha mondaná: „hát még se', Janus...?” Nem merek aludni sem, mert akkor meg mintha szeges korbácsokkal ütnének láthatatlan árnyak s szinte hallom, amint kiabálják: „a hűtlen Janus: akitől barátja nem érdemli meg azt, amit az haldokolva kér...” Nem tudok tovább tétlenül lenni, Delia! Én a barátja voltam neki, hát te mi voltál Aciliusnak? A jegyese, úgye!?

...A boldogság várt reátok, a szerelem. Hát hova tűntek ezek? Hol van Acilius? Úgy fáj a szavam? Csak sírj, ha úgy hiszed, használ, bár jobb volna, ha hallgatnál reám!...

— Nem sírok tovább Janus, csak ne beszélj így, lásd, ez fáj nekem nagyon! Kívánd: haljak meg Aciliusért? megteszem szó nélkül; kívánd, hogy szúrjam ki a szememet, égessem össze az arcomat, hogy rút, undok legyek, jól van, meglesz, ha akarod, csak azt ne kérd, hogy a becsületemet is odadobjam annak, aki mindenemtől megfosztott már!

— Nem is ezt kérem. Ha arról volna szó, én mondanám: inkább a halált!... Nem kérem én tőled, ami nemtelen, hanem ami jogos. Ő megölte Aciliust; mi meg fogjuk ölni őt! Nem te, Delia, hanem én. Te csak segítesz megrészegetni a vadállatot, hogy ne használhassa a körmeit s én megfojtom, hogy megalázva haljon meg, te meg majd gyönyörködhetsz benne, ha utolsót vonaglik.

— Ne mond tovább Janus, te kegyetlen vagy...

— Hát ő nem volt az? A bátyádat is elfogatta...

— A bátyámat?... hazudsz... ez nem lehet, mit vétett volna ő neki?

— Hallgass meg Delia! Tegnap Acilius, ma a bátyád, holnap talán az apád, vagy én... s azután ha nem lesz senki, aki védjen, te jössz a sorra. Hát mi lesz veled Delia? Caesar a kegyetlen, nem én. Szegény gyermekem, ő mint a kígyó, ravaszul becsúszik e házba, ahol boldog mindenki s megmar... Te elnézed ezt? Jól van, gyöngé vagy, nő vagy! Pedig ha akarnád...

— Akarom, Janus...

Lehajtotta fejét, mint egy megtört virágszál. Nagy, barna, szomorú szemeiből végig folytak a könnyek halovány arcán, majd összerázkódott, mintha zokogni akarna, de csak egy percig. Azután büszkén egyenesedett ki s valami csodás bátorság, elhatározás csillant meg szemeiben s szilárdan csengett a hangja, amikor a Janus szavaira felelt:

— Megteszem!

* * *

Egy pár nap óta valami kínos nyugtalanságot lehetett észrevenni a katonák között... Kisebb-nagyobb csoportokat alkotva állottak össze s az izgatottság, mely ilyenkor arcukra kiült, elárulta a belső nyugtalanságot, forrongást, elégedetlenséget. Ha valami felebbvalójuk közeledett, hirtelen széteszlottak megint közömbös arccal, mintha csak közönyös dolgokról lenne szó közöttük.

Janus is észrevette ezt s mintha valami parancsot akarna közölni velük, mághához hívatta egyikőjüket, akiről sejtette, hogy szóvivő a katonák között. Magas, napbarnított, nyílt arcú legény volt. Vitéz katona és szókimondó. Ezt kérdezte ki Janus.

— Igen, uram, elégedetlenek vagyunk. Harcolni szeretnénk s azt mondják: müllassatok! Nyugodtan kell hallgatnunk a panaszt a nép ajkán, a szitkot, amit a

*

szemünkbe szórnak: gyávák, naplopók vagyunk... azt mondják reánk, Több csatában harcoltam, sebesültem meg, mint amennyiről olvasnak, — de azért gyáva vagyok. Hát miért? Mert a császár múlt. Északon már betört az ellenség, akikkel az anyák ijesztgették gyermekeiket s akikről ti is azt mondjátok, hogy rettenetesebb, mint az erdők vadja s vérengzőbb, mint a tigris. Hány menekült meg abból a seregből, amelyet legelőször útjában talált? Egy se, uram! De azért mi csak mulassunk! Hát jól van! Minket megfizetnek és ez elég, úgye?! De vajjon meg lesz-e fizetve, meg tudják-e fizetni, ha felégetik, lerontják a falvakat, ahol a véreink laknak, ha elpusztítanak mindent, ami eddig a dicsőségünk volt? Miért nem eresztene akkor minket haza innen, ha itt nincs ránk szükség, oda, ahonnan azóta talán már a kétségbeesés jajszavait hordja szerte a szél? Miért tartanak itt bennünket? Csak azért, hogy annyival is kevesebbje legyen ennek a nyomorult népnek, amennyit itt naponként megeszünk? Erre feleljen uram!...

Janus máskor talán megfenyítette volna az ilyen beszédért, de most hallgatta és igazat adott neki. De míg az a katona nem értette, hogy miért, ő megfelelhetett volna rá: a bosszúért, a hiúságért... Igen! Tegnap még önzetlenül szötte a terveit, amelyekkel célt ér, — amellyel meg lesz bosszúlva Acilius, de az tegnap volt. Ma már mintha valami eddig ismeretlen érzés szállott volna a szívére, amelytől másnak lát mindent, önmagát is. Érezte, hogy most még jobban gyűlöli a császárt, mint ezelőtt s szinte elsápadt, ha reá gondolt is. Valami árny tünt föl előtte s egy tépő, homályos gondolat szállt a lelkére. Hogyan is tehetette? Az önvád támadt reá, mert érezte, hogy elhibázott valamit, amit nem lett volna szabad. De hát tudhatta ő azt előre, hogy így lesz? Bosszút óhajtott, amellyel megalázza a császárt, amivel megfizessen mindazért a rosszért, amit tett. Meglesz! Elérkezik, ha akarja, a következő pillanatban. De azért mégis őt fogja az érni

jobban... Most már megölheti, de mit ér vele? A nép, a katonái talán majd rajongva fogják emlegetni a nevét, félistennek nevezik talán mámorukban és ő érezni fogja, hogy milyen nyomorult is voltaképen. Ahelyett, hogy a másik gondolatára hallgat, ha akkor azonnal élére áll a katonáknak és úgy számol le Caesarral, ha nem keresett volna mást, csak bosszút, most nem vádolná magát, nem érezné azt a rettenetes úrt, önvádat a lelkében. De hát tudta ő ezt előre? Tudhatta-e, hogy feldobban a szíve a barátja jegyeséért, hogy mikor a Caesar karjaiba vezeti, csak hogy az elfelejtkezzen mindenről, dicsőségről, kötelességről s árulójává váljék így tulajdon hazájának. meg fogja szeretni örülten azt, akit saját kezével taszított a szégyenbe, a gyalázatba, Deliát?

Nem! Azt nem tudhatta! De hát azért, hogy bosszút áljon, fel kellett néki okvetlen áldozni Deliát? Nem! Azt megtehetette volna anélkül is. Itt csak a hiúság vezette, mely már akkor ott égett talán a lelkében, amikor ott állt haldokló barátja felett. — A hiúság, hogy megmutathassa, ki ő, hogy Caesárt megalázva, jobban kitűnjön majd a különbség. Janus, aki megvet minden földi kényelmet, örömet, csak hogy a hazájának szolgálhasson — és a büszke, a gögös császár, aki egy pár szép szemért elárulja azt! Tiltakozott ez ellen a lelke most, de érezte, tudta, hogy így volt! Mentsd meg őt Janus... csendgette fülébe a haldokló szava. Felelheti-e rá most már:

Megtettem!...

De hátha még nem késő? Hátha jóvá tehetne még mindent... ha kihasználva az elégtelenséget, odaáll a katonák elé és vezeti őket, hogy kiragadhassa Deliát onnan, ahova ő kényszerítette?...

Mint a haldokló, úgy ragaszkodott ehez az utolsó reményhez. Mintha egyszerre eltűntek volna a nyomasztó álmok, az önvád, a kísértetek. Egészen megkönnyebbülve nézett szét s szinte meglepődve pillantotta meg a katonát, aki még mindig

ott állt előtte, várva, hogy elbocsátja Janus.

— Mondd meg a többieknek — szólt akadozva hozzá, mintha gondolkodnék — készüljenek. A császár mulat, mámoros, de Janus józan s ha szeretik még úgy mint az... őket, mint a hazáját, úgy eljött az idő, megmutathatják. Ha a császár áruló a hazatestén, Janus kard, mely kivágja azt onnan...

Mikor elment a katona örömtől kipirúlt arccal, lelkesedve, Janus lehajtotta a fejét s bámúlt maga elé szomorún, bűnbánóan...

* * *

Úgy nézett ki az egész Róma, mint a felizgatott méhkas. A polgárság ezrével özönlötte el a tereket s az utcákon katonaság vonúlt végig. Valami nyugtalanság ömlött el mindenben, mert a tömeg hullámzott folyton, majd ide, majd oda tolúlva. Néha lovascsapat vágatott végig az úton, de a sokaság körülfogta, nem mehetett tovább. Ilyenkor szoros gyűrűt alkotva húzódtak össze s izgatottan hallgatták amit a lovasok beszéltek. Időnkint mint a mennydörgés zúgott végig az utcában: háborút! háborút! majd újra kezdetét vette a tolongás s a zaj, a lárma betöltötte az egész teret.

Egyszerre csend lett s minden szem az út vége fele fordult, ahonnan erős trombita szó zúgott fel.

Janus jött s utánna a katonaság hosszú tömött sorban. Amikor a templom elé ért, melynek a lépcsőjén kiszenvedett Acilius, megállította a lovát s beszélni kezdett:

— Testvéreim... tudjátok miért állok itt, ahol az igazság vérzett el; az igazságért! A megkínzott, megkorbácsolt igazság nevében szólok hozzátok, kiáltok a fületekbe. Hát aluszol Róma, hát már büntellenül gyalázhatják meg legjobb, legnemesebb fiaidat? Hát nem hatott el hozzatok a templom szent lépcsőjéről a kiöntött vér bosszú kiáltása? Nem halljátok meg a segély kiáltást, mely onnan északról jön s betölti az egész levegőt, elhat min-

denüvé s megdermeszti a vért az idegekben, csak ti nem halljátok, vagy nem akarjátok meghallani?!

Nem halljátok, mert a mulatás zaja cseng fületekbe s elernyedtt gyöngé lett karotok, melyekkel hajdan a dicsőséget fontátok koszorúba, kihalt szívetekből az ősi vitézség! Vértől lélekkel állok itt előttetek odakiáltom bátran, ha ti gyávák vagytok, kiirtani, ha kell karddal testetekből a fekélyt, én megteszem! A császár az a fekély, aki már megrontotta a testeteket, de én nem engedem hogy a lelketek is megmérgeződjék! Haljon meg a császár, bukjon el Janus, de élni fog az igazság!...

Nem folytathatta tovább, mert mint az orkán, zúgott fel a tömeg s egy rettenetes kiáltás harsogott a levegőben, amelytől megreszkettek a paloták falai.

— Halál a császárra!... Éljen Janus az imperator!

S mint valami áradat, indult meg a sokaság a császári paloták felé. Elöl Janus lovagolt büszkén, diadalmasan, a beteljesedett bosszú kifejezésével arcán. A levegőt zúgás, morajlás töltötte be. Forrt, pezsgett minden lázasan csak a császári palotákra borúlt mély, halálos csend...

* * *

Mikor a paloták elé ért, meghökkenve állott meg. Csönd borúlt mindenre, sehol senki. Mintha lakói elköltöztek volna, és sehol egy lélek, mely megmondhatná: merre? Kiséretén is meglátszott a zavar. Nem ezt várták, mert hiszen tudták hogy a császár mellett is volt egy pár szolgálkú udvaronc, egy sereg megfizetett zsoldos, és úgy gondolták, hogy legalább útjaikat állják, ha beakarnak lépni. De sehol senki...

De hát hova lettek?

Janus kiadta a jelszót: keresni kell s a katonák szétoszlottak minden irányban. O pedig felment a tágas lépcsősoron s onnan nézte hogy mit csinál a tömeg... Ott állott most, ahova vágyott, ahonnan parancsoló szava elhangzik az egész birodalomba, s valami csalódás félet érzett.

**

Hát csak ilyen a dicsőség? A vásári komédiás szívét legalább örömmel tölti el ha mutatóványait megtapsolják, de ő még ilyes féle örömet sem érzett már különb-e most, mint volt? S érezte hogy nagyon könnyen meg tud rá felelni. Nem! Bohóc, komédiás! A dicsőssége is csak káprázat, szemfényvesztés... Megbosszulta-e méltóan Aciliust? Beváltotta-e, amit fogadott? Nem! Nem! Önmagáért állott bosszút, a hiúságáért...

Egy embert vonszoltak kacagva a katonák, akinek arcát eltorzította a félelem reszketett egész testében s ha elengedték, annyira gyöngévé tette a rettegés, hogy összeesett. Ezen mulattak annyira, — Bocsássátok el — intett nekik Janus. Hát csak ezt az egy embert találtátok az egész palotában? Hát a császár?... Delia? hova lettek?...

— Hol van a császár?... ordított sápadt, kikelt arccal az előtte vonagló nyomorúltra...

— Óh uram... nyögte a boldogtalan... a császár elrejtőzött s a többiek is elszöktek... csak én nem tudtam velők menni... engem iit hagytak... S elcsuklott a szava, zokogva csúszott Janusig a boldogtalan... kegyelem uram, kegyelem...

Janus, mint az őrült, megragadta a vonagló. Hol van Delia? felelj, mert megfojtalak.

Az a kerti fák felé mutatott, míg fogai vacogtak félelmében. — Ott uram oda vitte Caesar!

Eleresztette az embert s lerohant a lépcsőn a kert felé, utánna néhány katona, megzavarodva a Janus kikelt arcától.

Egy kis épület állott meghúzódva a hatalmas fák közt egyetlen teremmel. Ott feküdt a terem közepén Delia, tépett ruhában, mely csupa vér volt. A tör kilátzott a ruha fodrai közül s markolatát görcsösen szorította még most is, kihült halott kezeivel... a lábánál pedig leborúlva zokogott a császár...

Megkövülve állott meg a látványtól. Megértett mindent. Itt van előtte Delia, az első áldozata. Ő taszította ide. Meghalt, mert nem akart becsstelen lenni...

A vér, a forró piros vére ő miatta ömlött ki. Ő kényszerítette a gyöngé kezeket, hogy a gyilkos törtl szívének irányítsa. Mindezt bosszúból, hiúságból. Vége a játéknak, elvesztette... Kegyetlenül, rettenetes fájdalommal fizet meg érte. Eddig a hiúságával viselte a nehéz, gyilkos harcot, most a lelkével tusára kelni. Szörnyű, iszonyú viadalra. Eddig az élő állott előtte, ezután a holtak fogják kísértetni, kihívni, megkínózni gyötrelmes látomásokkal, míg csak össze nem rogyik leverve, erőtlennül...

Megtörve állott s üveges szemekkel nézte, mint hurcolják el a feldühösített katonák a császárt, nem hallotta az iszonyú kiáltást, melytől megreszketett a levegő: éljen Janus a császár!... Nem látott semmit, csak a véres mozdulatlan tetemet, akit szeretett, ide dobott bűnös kezeivel, nagyravágyó lelke indulatát követve, a halálnak...

Őszi hangulat.

Az udvarunkban elmerengve járok. —
Körültem hullnak sárga levelek.
Fonnyadt virágnak bánat-könnye rezdül,
Amint reáhull őszi permeteg.

Elnézek hosszan egy kicsiny barackfát...
Az is hullatja sápadt levelit.
Igy van helyén, csak hulljatok le mind-mind!
Ki ültetett, — már úgy sem járhat itt.

Szürkület száll le csöndes udvarunkra:
A gyöngé holdfény gyér világa rezg.
A hervadó fák fojtott suttogása
Sejtelmes nyelven estimába kezd.

Amíg a lelke emlékek honában...
A hűvös szélről szinte reszketek.
Fonnyadt virágnak bánat-könnye csillog —
S csak egyre hull az őszi permeteg.

Ballay Gyula.

Lapszélen.

A zászló. Az ifjúság nagy, díszes háromszínű zászlájának öröket és hordozókat választott. Erős, izmos fiúkat. Esküvel ígérték meg annak őrzését, gondozását. Azután eltették a súlyos selyem, aranyos, gazdaghimzésű zászlót a nagy

könyvtárba. A múlt ólomruhába öltözött, porral takaródzó szellemi termékei között ott alszik csendben a jelen mozgalmainak tarkszínű szimbóluma, a nemzeti zászló is. Ilyenformán alszunk mi is. Sok nagy nemzeti hazugság és letűnt porral fődött aspirációk tarka-barka szemfödője alatt. Azt a zászlót, majd egy gyászesetnél, vagy talán március 15-én, ha rossz idő nem lesz; augusztus 2-án, ha lesz kinek a nyakába akasztani vesszük ki a szekrényből, mert hát drága is, becses is, nehéz is. Ekként vagyunk a nemzeti küzdelmekkel is. Nagyon nagyra hajazunk és nagyon könnyen beadjuk a derekunkat. Aki hazardírozik, nagyon olcsón odaadja a portékáját. Gondoljunk csak egy balkáni kereskedőre, vagy a bicskát áruló szerbre. Ekként állunk mi a hazafisággal is. Óh a tiszta meggyőződés jellemmel sújtásózott zászlaja nagyon nehéz, nagyon drága és nagyon .. ritka. Nem igen találunk számára hordozókat. Elraktározzák szépen a múlt régiségei, bámúlt ereiklyéi közé. Egyes alkalmakkal azután szépen megszellőztetik. És a nép, az élet? Az, apró kis táblákat farag. Sovány keresztet kövér fejjel. Ez is szimbólum, ők ennek a hordozására esküsznek föl, nem a gondozására. Könnyűk ezek és mégis súlyosak, hisz' terhők alatt ropognak a társadalmi osztályok. Elöl könnyű, tiszta, egyszínű lobogó s mögötte ezer és ezer kis tábla. Útmutatók a jövőbe, a jövő mesgyéjén, a demokratikus területen, az utcán. Ezeket eső veri, szél tépázza, golyó is lyukgatja, de azért viszik. A leggyöngébb a legerősebben tartja és mindig többen veszik a kezökbe. Ezt csak azt a nagy aranyos zászlót ott felejtik a muzeumban. Szép ereiklye lesz, nagyon szép.

A cézárizmus. Felvilágosodottsággal kérkedő korunk szégyenfoltja és égbekiáltó igazságtalansága. Egyik a Cézár imádás, másik a Cézár csinálás, ez a kettő együtt a cézárizmus. Az arannyal abroncsozott fejű földi istenek bálványozása és bő, sejtekben gazdag táplálékkal növelése a vastag potrohú heréknek.

Szinte hihetetlen ez, de úgy van. Milliók sorát a változó szerencse dönti el, ki minek születik. Lángész lent a jászolban, vagy a pincelakás bűzös zugolyában, aki legfontosabb zseniális zsebtolvaj lesz; vízfej címeres párnák között, aki legrosszabb esetben szent Cézár. Ebben sem a kiválasztódás, sem egy szemernyi igazság nem érvényesül. Emiatt meg kell semmisülnie. Fáj a lélek-

nek, hogy így korban kell leélni e földi életet. És azon méginkább csodálkozni lehet, hogy az égbe emelt Minotaurusok körül mint lebzsel az emberi gyöngeség, hiúság, kapzsiság fényes játékszerűt, cézári ragyogás halvány kegysúgaráért. Óh jönnek-e még majd Brutusok és Cassiusok a világszabadság nagy Idusára, vagy ismét teljes diadalt ül a cézárizmus. Minden eszébe meg van hozzá. Címeres személyzet, tömredék vakító bengáli tűz, szédítő tömjén-füst, rongyos, éhes és buta nép. Ez a kor nem a fölvilágosodás kora, hanem a kivilágításé, melyben nyomorú statisztika a tömeg és hamis glória övezi a trónok tetejét. Szinte tombol féktelenségében a cézárizmus. Ki szabadít meg bennünket a gonosztól?

A pikantéria. Vörös színlap, telt ház. A nemi élet izgató jeleneteinek és fejezeteinek nyílt színre vitele csábítja a csábításra vágyókat és a csábítókat. Rosszak az írók, rosszak a színészek de legnagyobb rossz a közönség, mely ezekre vágyik; és maga a társadalom, mely ezeket az eseteket a valóságban is színre hozza. A színház ilyen esetben csak a kerítő. De tévedés volna viszont azt hinni, hogy e nélkül nem volna prostitúció. Az az egészségtelen, ferde, a természetes eltért modern élet, mely gyilkos nappalá tette az éjszakát, s amely italává az alkoholt választotta, s a család alapítást rokkantak menedékhelyévé tolta ki, megtermi rendellenes gyümölcseit, a meddő kéjvágyat, s a pusztító élvezeteket nemi tekintetben is. Ez beteg kortűnet, amelyet orvosolni kellene mindazoknak, akár személyek, akár institúciók legyenek, — akik az erkölcsi világrend létezésében hinni tudnak, vagy eddig annak létezését hirdették, s annak győzelmével eddig mindnyájunkat fölemeltek. Aljas szolgálójává szegődni egy esztelen, bűnös életet élő beteg társadalomnak, szerencsétlenséggel tetéztet nemi szenvedélyének nyomorútt szerep. Erre is vállalkoznak írók és ennek reprodukálására kénytelenítve vannak a színházak, mert ekkor telik meg páholy és karzat egyaránt. Boldogult Kisfaludy Károly keserű humorral ezt írta színi kritikának a régi jó időben: »Győz a magyar, tapsra fent ott (t. i. karzaton.) Ez elég.«

Ma már sokkal előbb vagyunk a civilizációban. Minél világosabb kétértelmű célzások beteg tünetei a nemi életnek, esetleg annak ingerlő aktusai, annál inkább tapsol a buja ifjúság azs el-

aszott öregség. Vörös színlap, telt ház. Ez is színi kritika.

Október 31. Az emberiség szellemi életének egyetemes folyama új ágba tört ki. Mióta ember él e földön, s ez keze, lába és fogai mellett agyvelejének használatára is reászorult, azóta minden ember a maga eszével egy parányi víz-csepert szolgáltatott abba a szellemi közösség folyamba, melyet ma műveltségnek, újkori józan haladásnak és ennek dicsekvésre méltó eredményeiül tekintünk. Ismeretes a folyó szerepe a földön. Egyenlővé, vízszintessé tenni mindent. Évezredek óta lankadatlanul dolgozik. Zúzza, hordja el a magas hegyeket s tölti be haragos hullámaival a mélységeket. Így indult meg nagy, még beláthatatlan céljára az emberi ész is, kicsiny kis patak-ból. Szeszélyes volt a folyása, mint a Nilusé. A mikor egyszer egy évezredek pályájára rohant előre egy ere, a hódok eltorlaszolták folyását. Egy hatalmas tavat formáltak. Közepén egy óriási Sphinx szobrot építettek. Belsejébe beletemettek egy múmiát. Körülvették üvegbe zárt agyremekkel, ezekre ezt irogatták: Dogmák. Csodálatos egy múzeum volt. Minden betegség, gyöngeség egy szépen kifejlődött példánya gyönyörűen elraktározva; ez volt a szentség gyár és üdvösség gyógyító patika. Körötte jártak cifra prémes hódok. Kábító volt a fővényes levegő, s a víz tompa színe alatt azt hitték, elhalt minden élet. És a víz egyszer áttörte a gátat. Ma zúzza rajta az első nagyobb rést és indult új irányba a régi mederbe. Azután ismét belejutott kisebb-nagyobb medencékbe, amelyeket úgy hívnak: egyház. De ezekből újból ki fog törni. Szárazon maradnak a régi gazdag, halászhátak. A szárazság pedig halál. A víz szerepe ez: *Mindent egyenlővé tenni.*

Zéta.

S z i n h á z.

I.

A harang.

(Legenda 3 felvonásban, írta: Pásztor Árpád. Először adták a debreceni színházban 1908 október 11-én.)

Ha »A harang«-ot, mint irodalmi alkotást veszem tekintetbe, be kell vallanom, hogy nagyon gyönges darab. Szerző legendának nevezi ezt az egyszerű falusi történetet s éppen egyszerűségével akar hatni. Alakjait, színeit azonban elmosza s

maga a drámai konfliktus is csak Benedek papnak a lelkében játszódik le. Egy öreg tisztelendő atyát rajzol ugyanis le a darabban, aki a falu összegyűjtögetett s harangra szánt pénzét, mikor éppen a városba indul, hogy a harangot megvegye, egy ifjú párnak adja, megmentve két szerető szívet s a hazának két dolgos kezét. Benedek tisztelendő atyát jószívűsége azonban komoly bajba sodorja: elgazdálkodta a falu pénzét s a községnek nem tud beszámolni a haranggal. Jámor együgyűséggel védekezik: »többet ér az Úrnak két veszendő lélek boldogsága, mint egy ércnyelvű harang«, — de a felbőszült tömeget nem hatja meg az aggastyán könyörgése sem, csökönyösen követelik a harangot s elkergetéssel fenyegetik, ha vasárnapra nem harang szólítja őket a misére. A harmadik felvonásban ugyan diadalt ül az erény, de ez a darab gerince. S most jó lélekkel kérjük az olvasókat, elhiszi-e, hogy egy egyszerű magyar falu lakossága, amely még legjobban megőrizte a magyar faji sajátosságokat, így a becsületességet, feljebbvalója iránti tiszteletet, jószívűséget: el tudja kergetni agg tisztelendőjét, aki ötven éve szolgálja az Urnak a községben, aki jó barátja, igazi lelkipásztora és valóságos atyja a híveknek, azért, mert ez két szerető szív dobbanását, életét előbbre helyezte egy ércnyelvű haragnál s hogy követ dobjon rá? Világos, hogy a pap vétkezett a falu pénzét elköltve, de tetteinek rugója nem-e a könyörületesség, jószívűség, együgyűség volt? — Aki ilyen hamis bázison építi fel a darabját, nem ismeri az akkor az igazi magyar embert s annak karakterét!

A debreceni színház sok igyekezettel adta elő a darabot s Benedek pap szerepében különösen *Békés* Gyulát illetheti őszinte elismerésünk. *Tallián*, *Gerő* Ida, *Ligeti* szintén hozzájárultak a darab sikeréhez.

II.

Tündérszerelem.

(Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Martos Ferenc, zenéjét szerzte: Huszka Jenő. Először adták a debreceni színházban 1908 október 16-án.)

Nem kell valami nagy éleslátás ahhoz, hogy az operette mai állapotját megfigyeljük s jövőjét megállapíthassuk. Ha az operette ütőerén tartjuk a kezünket, a hanyatlás világos jeleit vehetjük észre rajta. Ne vesztegessen meg bennünket az

a körülmény, hogy még most is szívesen tapsol a közönség a legfrivolabb, a legszánalmasabb konpozícióju operettenek s hogy még mai napság is »divat« az operett: mélyebben fekvő okok magyarázzák előbbi állításunkat. Legfőbb ok kétségkívül az, hogy az operette birodalmába nem hatol be s nem is tud behatolni a modern színjátszás. A mesterkedés, ügyeskedés, élére állított alakok, helyzetkomikum, szóval a trükk az éltető eleme az operetteknek még mai napság is, amely a modern színjátszástól és a művészettől oly távol esik, mint Makó Jeruzsálemtől. Hiányoznak e könnyű fajsúlyú műfajból az igazi emberi érzelmek, a benső lelki processzusok, amik pedig az embert legjobban és legközvetlenebbül érintik. Igaza van egyik dramaturgusunknak, mikor azt mondja, hogy »az operett-színpadon produkált színészi munka, valósággal paródiája, kioperettézése az igazi, valóságos színjátszásnak«. Ha e jelenséget ki lehetne küszöbölni a konzervatív operett-birodalomból, bebizonyosodna, hogy e korcs műfajban is lehet modern színjátszást produkálni. De éppen az a körülmény, hogy nemhogy igyekezne a modern színjátszás medrében előrehaladni, hanem kevés kivétellel minden operette valóságos tárháza a trükknek: mutatja az operette létjogosultságát. A többi okok is bevágják az operette jövőjének útját. Ilyen például a librettó hiány, pedig hiszen az operette lett volna hivatva a meghalt népszínművet feltámasztani! Ami pedig a neoromanticizmust illeti, kétségtelen, hogy az vagy újjáalakító vagy leromboló hatással lesz az operettekre. Nagy és aktuális kérdések ezek, de helyszűke miatt nem lehet velük bővebben foglalkozni. Végeredményben csak annyit, hogy meggyőződéseim szerint a modern drámában mindinkább tértfoglaló neoromanticizmus az, mely helyes útra fogja vezérelni az irodalmi műfajokat.

Az előbbi fejtegetésekkel egyúttal szoltunk a Tündérszerelemről is. Az egyedüli, ami benne relative érdemes és értékes munka: Huszka zenéje, a magyar motívumokkal keresztlüszört, ügyesen hangszerelt s egyes részeiben kedves fülbemászó zene, de amely nem a szituáció terméke.

Maga az előadás eléggé sikerült volt.

A két főszereplő *Zsigmondi Anna* és *Horváth Kálmán* volt, de az utóbbira megjegyezzük, hogy szép, nagytérjedelmű és iskolázott hangjával még most sincs arányban az ala-

kítása. A hanggal még nem egyenlő kellék a játék pedig a modernségnek ez is egyik feltétele.

H. Nagy Jenő.

Mírek.

Dóczy József — munkatárs. Nagy dicsőség érte lapunkat. A gyönyörűséges, szép magyar nóták szerzője: *Dóczy József*, ki nevét örökéletű dalokkal írta be a magyar nép nótaszerető, nótán búsuló, keservét abban sirató, fájdalmát abba temető, örömet dalba foglaló, dallal síró, dalban nevető lelkébe, — közibénk állt, az ifjú énekesek, a nótás ajkú debreczeni diákok közé. Felkeres minket debreczeni diákokat, ki maga is itt élte ifjúsága ragyogó álmú, örök édes emlékü napjait Itt a mi városunkban, a Hortobágy melletti, büszke, nagy magyar városban, Debrecenben. Hogy is ír, hogyan is emlékszik aranyos levelében Debrecenről?... „Ebben a szép, színmagyar városban éltem le életem legszebb idejét. Elmúlt ifjúságom minden édes emléke Debreczenhez fűződik. Itt szívám lelkembe azokat az impressziókat, melyekből dalaim hangulatát merítem“. — S most ezekből a szívet gyönyörködtető, álomba ringató, szemünkben hol mosolyt, hol könnyet fakasztó, lélekemelő, léleknevesítő, szép dalokból, miknek gyökere a debreczeni akácok homokba nyúlik vissza, — mik erőt, fényt, meleget, harmatot innen kaptak és vittek, egy gyönyörű koszorút, dalai legújabb kötetét küldi meg nekünk, kedves viszonzásképpen a „Főiskolai Lapok“-ért, feljogosítva, hogy bármelyikét közülök lapunkban közreadjuk. *De hogy a debreceni diákok iránt érzett nagy szeretetének még impozánsabban kifejezést adjon, felajánlja új, eddig nem ismert dalai legjavának prím hangjegyét is a közlésre.*

...Tőled függ debreceni ifjúság, akarod-e először megismerni a bizonyára szebbnél-szebb dalok melódiáit, dallamát, amik kétségen felül kitűnő alkotásai a mi szeretett Dóczy Józsefünknek, kinek szívét nemcsak dallal áldotta meg az Isten, hanem muzsikával, nagy zeneértéssel is... Tudjuk, hogy akarod, tudjuk, hogy szeretnéd. Mert nem dicsőség volna-e reád, ha Te vihetnéd széjjel a legújabb „Dóczy“-nótákat, Te tanítanál arra másokat is?... De akarni, szeretni kell Debrecen város minden zenével foglalkozó, zenéhez értő közönségének, ki Dóczynak örökre hálás lehet a sok élvezetért, mit dalaival és muzsikájával neki, legkedvesebb közönségének szerzett.

Mi bizunk a debreceni ifjúság s a város zenekedvelő közönségének pártfogásában, mely lehetővé fogja tenni ránk nézve, hogy lapunkban eddig nem ismert, de a modern szükségletek által parancsolt új rovatot nyissunk, mert csak így tarthatunk lépést a korral, így nem maradunk el tőle. Adja Isten, hogy erős bizalmunkban ne kelljen csalatkoznunk! —s-r.

A „Főisk. Magy. Irod. Társulat“ alakuló közgyűléséről múlt számunkban már megemlékeztünk, de helyszűke miatt csak a főbb tisztségek betöltését közölhettük. Multkori hírünket a következőkkel egészítjük ki. Aljegyző lett: Vass Károly 1. jh., pénztáros: Ádor Dániel 4. jh., ellenőr: Bodnár Gábor 4. th., választmányi tagok lettek a hittanhallgatók részéről: Peleskey Sándor 4. th., Marjay Géza 4. th., Kürthy Károly 4. th., Bereczky József 3. th.; joghallgatók: Széll György 2. jh., Géczy József 2. jh., Ballay Gyula 1. jh.; bölcsészethallgatók részéről: Janó István 1. bh.

A „M. I. T.“ eddig két közgyűlést tartott. Az egyiket szept. 29-én, melyen Sebestyén Béla helyébe, ki főjegyzői állásáról lemondott, Nagy Ferenc 2. th.-t választotta meg, többi idejét pedig szavalati versenynek szentelte, melyből győztesen Hajdú Árpád 3. th. került ki. Mint legjobbat őt bízta meg a Társulat az okt. 6-iki ünnepélyen való szavallással. — A második közgyűlés okt. 17-én volt, melyen az Irod. Társulat által okt. 25-én rendezendő felolvasó estélyre kiküldendő szavalók közt dönt el a verseny. A komoly szavalók közül Németh Károly 1. th., a vígszavalók közül Orosz Tamás 1. th. arattak nagy sikert, kiket a Társulat a felolvasó estélyen tartandó szavallattal meg is bízott. A közgyűlésen résztvevők s a szereplők nagy száma amellel bizonyít, hogy az idei évben az előbbieknél nagyobb munkásságról számolhatunk be.

A „D. A. A. C.“ is megkezdette, amint halljuk, ez évi működését, hogy újabb győzelmekkel gazdagítsa fényes sikereinek számát. A „F. T. C.“ budapesti nemzetközi őszi versenyén a „D. A. A. C.“ két kiváló athlétája Székelyhidy Béla és Szabó Béla vett részt. Az előbbi a súlydobásból második lett; Szabó Béla a junior 100 jardos síkfutás versenyét 35 induló közül kitűnő idő alatt nyerte. Ugy szintén a 120 jardos gátfutásban is elsőnek érkezett be s mint ilyen megnyerte az első díjat.

A M. I. T. felolvasó estélye. Október 25-én, d. u. 5 órakor rendezte a Magyar Irodalmi Társaság első felolvasó estélyét. Régi vágya valósult meg ezzel az ifjúságnak s amint a jelekből is láttuk, szép reményekre jogosít az ifjúság e nemes törekvése. A kezdet nehézségeivel mindenütt, minden téren meg kell küzdeni, de „sub pondere crescit palma“. A debreceni ifjúságnak, közelebbről a Magyar Irodalmi Társaságnak hívatása is van. A tradíciókkal is számolva, ez volt mindig az az egyesület, amely a város társadalmát az ifjúsággal összekapcsolta. Ettől a társulattól függ tehát, hogy milyen magot hintsen el a társadalomban! És ez az egyesület az, amely az ifjúság kulturéletét megállapítja. — Az estélyt Bíró Zoltán joghallgató, a M. I. T. elnöke megnyitva, Né-

meth Károly hittanhallgató szavalta korán elhunyt poétánk ifj. Vályi Nagy Gusztáv egyik legszebb költeményét „Bíró előtt“. A következő szám dr. Pap Károly az akadémia tudós professzorának értekezése volt „Magyar vonatkozású olasz műemlékek“ címmel. A mi szeretett tanárunknak e helyt is szíves köszönetünket fejezzük ki élvezetes felolvasásáért. Utána Pávay Boriska úrlány művészi szavallata következett. Finom árnyaló képesség, csodálatos behízelgő hang s igazi átérzés jellemzi az ő szavallását s biztosít neki olyan sikert, mint amelyet a közönségből ez alkalommal is kiváltott. Papp Géza zongoraszáma után Vándor Iván űlt a felolvasó asztalhoz s „Az igazi“ című elbeszélését olvasta fel. Vándor Iván, kinek éppen most jelent meg „Ködkisasszony és egyéb elbeszélések“ című novellás kötete, nem szorúl a mi külön dícsétetünkre. Ez alkalommal is egy igen kedves hangú, érdekes és finom lelkű letű elbeszélését olvasta fel. A „Főiskolai Lapok“ azon kellemes helyzetbe jutott, hogy olvasói is részesülhetnek abban az élvezetben, amit a felolvasás nekünk szerzett. Werner búcsúdalát énekelte ezután Sarkadi Nagy Ferenc, majd Szabó István olvasott fel néhány igen sikerült verset. Orosz Tamás hittanhallgató sikerült szavallata zárta be az estélyt, amelyen különben szép számú közönség is volt.

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

V. N. G. A beküldött versekben itt-ott megcsillan a tehetség, de lapunk színvonalát még nem űtik meg.

B. J. Beküldött dolgozatát sajnálatunkra nem közölhetjük, mert bizonyos kapkodás, össze nem függés észlelhető munkájában, azonfelül a nyelve is sok kívánni valót hagy fenn. Mindamellet is ne vesztse el kedvét az ez irányban való működéstől, fog on még használható dolgokat is produkálni.

K. I. „Az Én Újságom“ szerkesztősége Budapest, VIII. Andrassy-út 10. szám alatt van. Nem éppen aiosopusi rövidségű versei talán ott elkelnek, de lapunk tartalma és iránya ily fajta mesék közlését nem engedi meg.

V. F. J. Ön az utolsó „Lantomhoz“ című versében ezt írja:

Némúl a lantideg,
Némúl a bajnoka.

Mi nem kívánjuk, hogy a bajnoka elnémúljon, megelégszünk a lant elnémúlással.

Tartalom. 1. Október 31. (X.) 2. Dalok. (Dóczy József. 3. Az igazi. (Vándor Iván.) 4. Aszvérusz király levele Eszther királynéhez. (Csillag István.) 5. Janus. (ifj. Sebestyén Béla.) 5. Őszi hangulat. (Ballay Gyula.) 7. Lapszélen. (Zéta.) 8. Színház. (H. Nagy Jenő. 9. Hírek, szerkesztői üzenet.